

3

Forløb med faglige fokuspunkter

Undervisningsguide til dansklæreren

Hvis du bruger opgaven *Unge, uddannelse og fremtidsdrømme* som undervisning, kan de faglige fokuspunkter for eksempel være:

INDHOLD

- ⊙ Kommentere på et citat

SPROG

- ⊙ Den fortællende fremstillingsform
- ⊙ Den reflekterende fremstillingsform

FORM

- ⊙ Billeder der underbygger tanker, følelser og oplevelser
- ⊙ Pitch din tekst

⊙ Kommentere på et citat

En af opgavens krav er, at eleverne skal *inddrage et eller flere citater og kommentere dem*.

Når der står *kommentere* i opgaven, er det ikke meningen, at eleverne skal gengive og forklare, hvad citatet handler om, men de skal kommentere på, hvilke tanker det sætter i gang hos dem.

For at denne del af besvarelsen ikke skal blive for stiv og unaturlig i elevens tekst, er det en god ide at tale med eleverne om, hvilke af citaterne, der sætter flest tanker i gang hos dem, og bede dem om kun at udvælge dem, der giver mening hos dem, og måske kan være omdrejningspunkt for hele teksten.

FORSLAG

1

Tal med eleverne om, hvor citaterne ville give bedst mening i netop deres tekst.

- Skal det/de bruges som indledning og afslutning?
- Skal de bruges som den røde tråd i teksten?

2

Tal med eleverne om, at godt nok er det et krav i opgaven, men tekstens modtagere ved nødvendigvis ikke, hvor citatet er fra.

Lær eleverne den enkle regel, når man kommenterer på citater:

Præsenter- Citat - Kommenter.

Eksempel:

Præsenter I sangen *Hvad skal der blive af en som mig*, synger Andreas Odbjerg...

Citat: "Vent og se, jeg skal nok få styr på det"

Kommenter: Sådan har jeg det også med mig selv, selvom mine forældre nok mener, at det går en anelse for langsomt med at få styr på mit sjit.

De behøver naturligvis kun at præsentere titel og kunsteren første gang. Hvis de bruger flere citater, kan de referere hertil ved at skrive: *Et andet sted synger Andreas Odbjerg ...*

3

Tal med eleverne om, hvordan deres udvalgte citater kunne indgå som en del af layouten af deres tekst. Her kan collagen bruges som inspiration.

Den fortællende fremstillingsform

Et af opgavekravene er, at eleven skal *fortælle om dine egne drømme for fremtiden*.

Når der i opgaven er valgt fremstillingsformen *fortælle*, er det for at invitere eleverne ind i en mere personlig og beskrivende tekst. Det kan være ved at inddrage episoder, hvor de kan huske tanker og følelser, hvad folk har sagt osv.

De kan med fordel bruge denne enkle kompositionsmodel:

FØRST	Barndom – tilbageblik
SENERE	Teenager – lige nu
TIL SIDST	Voksen – drømme og håb for fremtiden

FORSLAG

1

Lad eleverne fortælle mundtligt til en makker, inden denne del af teksten skrives på computeren. På den måde får de deres egne ord i ørene, og kan måske bedre sortere ud i, hvad der skal med, og hvad der ikke skal med.

2

Da modtagerne er jævnaldrende i form af de øvrige udskolingselever på skolen, kan du med fordel italesætte, hvad de godt selv kan lide, når de læser personlige tekster.

Den gode fortælling skaber identifikation og genkendelighed hos modtageren. Det er nødvendigvis ikke det samme som at udlevere alle tanker

og overvejelser. Tal derfor med eleverne om forskellen mellem at være personlig og være privat.

3

Lad dem forberede deres historie ved at bruge udvalgte blade fra **FORTÆLLEBLOMSTEN** fra *Fat om fremstillingsformerne*.

4

Introducer dem for **FORTÆLLEKLODSENE** fra *Fat om fremstillingsformerne*.

Den reflekterende fremstillingsform

I teksten skal eleverne *reflektere over samfundets krav og forventninger til unge i dag*.

FORSLAG

1

Lav en fælles brainstorm ved at bruge **REFLEKSIONSBLOMSTEN** fra *Skriveklar*, hvor eleverne i mindre grupper får reflekteret over samfundets krav og forventninger til unge i dag.

2

Lad eleverne skrive deres umiddelbare tanker ned ved at bruge startsætningerne fra **REFLEKSIONSBLOMSTEN**. Så kan de altid finpudse det sprogligt senere.

3

Tal med eleverne om, hvad modtagerne af denne tekst (som jo er udsko-lingselever på deres egen alder) kan få ud af at få læse andres refleksioner, fx ved at bruge denne formulering: *Det er interessant at få indblik i andres tanker fordi...*

Lad eleverne bruge disse noter som guidelines for deres egne refleksioner

Billeder der underbygger tanker, følelser og oplevelser

Et af opgavekravene er: *illustrere dit essay med billeder*.

Men billeder skal vælges med omhu, og man skal overveje både, hvordan de skal understøtte tekstens indhold, hvilken type af billeder man vil bruge, og i hvilken størrelse de skal være.

I denne teksttype er det ikke nødvendigt med billedtekster, da disse primært bruges i informerende tekster. Men eleverne skal være opmærksomme på at få angivet billedkilde, fx *pixabay.com*.

FORSLAG

1

Tal med eleverne om, hvad billederne skal bruges til at understøtte i teksten og det faktum, at de skal forestille sig, at teksterne skal indgå i en udstilling på skolen.

Tal med eleverne om, hvilke erfaringer de har fra andre typer af tekster, hvor brødtekst og illustrationer supplerer hinanden på en god måde.

2

Lad dem finde forslag til forskellige billeder og lav klassens billedarkiv.

3

Lav selv eller lav i klassen et forslag til, hvordan man grafisk kunne sætte teksten op, så den både blev overskuelig at læse og indbydende for modtagerne. Som jo er udskolingslever.

4

Måske kan collagen i opgaven bruges som inspiration til at anvende andre grafiske muligheder end kun billeder?

Pitch din tekst

Et pitch er en kort fremhævet tekst, der står lige under overskriften. Du kender det fra programoversigter på Netflix, trailere til film eller som manchetter i avisartikler og på mange hjemmesider, der også bruger et pitch til at få læseren på krogen.

Den skrivepædagogiske fordel ved at arbejde med tekstens pitch er, at eleverne først kan skrive det som noget af det sidste, og de bliver her nødt til at læse deres tekst igen, og her overveje, *hvad er det vigtigste, som min tekst fortæller*. På den måde kan de gøre hensigten med teksten mere tydelig for modtageren, hvilket ofte vil gøre, at teksten fungerer bedre i situationen.

FORSLAG

1

Brug skriveøvelsen **SKRIV EN PITCH** fra *SkriveKlar 9, Forløb 2, skriveøvelse 3*.

2

Da der i denne opgave lægges op til et illustreret essay, hvor eleverne gerne også må have fokus på det grafiske udtryk, kan du bede dem om at gøre noget ud af selve layouten af deres pitch, fx ved at bruge en anden skrifttype, skriftstørrelse, indsætte en farvet baggrund eller andet kreativt. Lad dem finde forslag til forskellige billeder og lav klassens billedarkiv.

Organisering af skriveprocessen

FØR ELEVERNE SKRIVER

Brug en eller flere af øvelserne fra **Lær at afkode opgaverne til prøven**. Forbered teksten ved at arbejde med de udvalgte faglige fokuspunkter:

- Kommenter et citat
- Den fortællende fremstillingsform
- Den reflekterende fremstillingsform

MENS ELEVERNE SKRIVER

Du kan enten lade eleverne forberede og skrive teksten, som I plejer.

Eller du kan også prøve denne skrivestrategi: Tekstkortet.

Se filmen **TEKSTKORTET** på skriveklar.gyldendal.dk og brug **TEKSTKORTET**.

EFTER ELEVERNE HAR SKREVET

Brug **SPROGVASKMANUALEN**, når eleverne skal lave den sidste korrektur. Du finder en videoguide til eleverne på skriveklar.gyldendal.dk til hvordan de skal bruge manualen.

Arbejd med de faglige fokuspunkter:

- Billeder der underbygger tanker, følelser og oplevelser
- Pitch din tekst

Lad eleverne layoute deres tekster i klassen, så de undervejs kan give hinanden hjælp og inspiration.